

ОГЛЯД
ЗАКОНОДАВСТВА
ТА СУДОВОЇ
ПРАКТИКИ

ЗМІНИ
У ЗАКОНАХ

Листопад 2021 р.

СУДОВА
ПРАКТИКА

АКТУАЛЬНІ
ПИТАННЯ

АНАЛІТИКА

У ВИПУСКУ:

У випуску:	2
ЗМІНИ ЗАКОНОДАВСТВА ТА ВАЖЛИВА ІНФОРМАЦІЯ	3
<i>План комплексних перевірок органів державного нагляду на 2022 рік</i>	3
<i>Кому слід підтверджувати дані про кінцевих бенефіціарів уже в 2022 році</i>	3
РОЗ'ЯСНЕННЯ КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ	4
ПДВ	4
<i>Юрособі-правонаступнику повернули попередню сплату за товар: чи виникають підстави для складання РК</i>	4
<i>Як застосовувати готельну пільгу з ПДВ</i>	4
<i>Пригощання співробітників з ПДВ</i>	4
Податок на прибуток	5
<i>Списання ОС, розташованого на тимчасово окупованій території: ДПС дозволили довільну форму акту</i>	5
<i>Оновлено порядок попереднього узгодження ціноутворення у контрольованих операціях</i>	5
Представництво	6
<i>Як нерезидентом при визначенні об'єкта оподаткування податком на прибуток враховуються кошти, перераховані постійному представництву</i>	6
Трудові відносини	7
<i>Відсторонення невакцинованих без оплати праці - чи буде допомога по вагітності? .</i> 7	
<i>Лікарняні не підлягають оплаті під час відсторонення від роботи через відмову від вакцинації — Фонд соцстраху</i>	7
<i>Документальне підтвердження тимчасової непрацездатності за сумісництвом</i>	8
<i>Алгоритм дій роботодавця відносно невакцинованих працівників та держслужбовців</i> ..	9
Інше	10
<i>Штрафи самостійно сплачувати не можна</i>	10
<i>Мінцифри презентувало електронні підписи європейських форматів</i>	10
<i>Чи повинен ФОП на єдиному податку вести з 26 листопада облік товарних запасів – ДПС</i>	10
<i>Представницькі витрати без рекламної мети оподатковують ПДФО</i>	11
<i>Подаровані нерезидентом акції слід декларувати самостійно</i>	11
СУДОВА ПРАКТИКА	11
<i>Верховний Суд пояснив умови звільнення працюючих за строковим трудовим договором</i>	11
<i>Що потрібно для підтвердження, що карантин – форс-мажор для бізнесу та виконання договору</i>	13

ЗМІНИ ЗАКОНОДАВСТВА ТА ВАЖЛИВА ІНФОРМАЦІЯ

План комплексних перевірок органів державного нагляду на 2022 рік

Державна регуляторна служба оприлюднила затверджений наказом від 15.11.2021 №383 План здійснення комплексних заходів державного нагляду (контролю) органів державного нагляду (контролю) на 2022 рік. Нагадаємо, що йдеться про перевірки на підставі Закону №877. Своєю чергою план перевірок ДПС буде оприлюднено окремо, до 25 грудня.

План містить 38702 суб'єктів господарювання. Він доступний онлайн, у форматі pdf або у форматі xlsx.

Згідно з Порядком здійснення комплексних планових заходів державного нагляду (контролю) комплексні заходи здійснюються відповідно до плану, який затверджується наказом ДРС та оприлюднюється на її офіційному веб-сайті не пізніше 15 листопада року, що передуює плановому. Комплексні заходи здійснюються органами державного нагляду (контролю) відповідно до Закону №877. Строк здійснення комплексного заходу не може перевищувати десяти робочих днів, а щодо суб'єктів мікро-, малого підприємництва - п'яти робочих днів.

<https://inspections.gov.ua/plan/complex?planningPeriodId=7>

Кому слід підтверджувати дані про кінцевих бенефіціарів уже в 2022 році

Тема інформування держави про кінцевих бенефіціарних власників (КБВ) продовжує хвилювати широкі кола підприємницької та бухгалтерської громадськості. І хоча напруга помітно спала після перенесення в останній момент крайньої дати першого подання інформації про КБВ на липень наступного року, питання продовжують залишатися. Зокрема – коли саме слід вперше подавати щорічне підтвердження про КБВ вже діючим юридичним особам.

Нагадаємо, що за ст.17-1 Закону №755 для підтвердження відомостей про кінцевого бенефіціарного власника щорічно, починаючи з наступного року з дати державної реєстрації

юридичної особи, протягом 14 календарних днів подають обов'язковий пакет документів.

На думку відповідних посадовців, підприємства та інші юридичні особи, які зобов'язані підтверджувати (оновлювати) відомості про КБВ та були створені (zareєстровані) до 28.04.2020р., вперше будуть підтверджувати відомості про своїх бенефіціарів у такі роки:

– якщо відомості про КБВ були оновлені у період з 11.07.2021р. по 31.12.2021р. - вперше підтверджувати бенефіціарів слід у 2022 році;

– якщо відомості про КБВ були оновлені у період з 01.01.2022р. – вперше підтверджувати дані бенефіціарів потрібно у 2023 році.

Якщо ж юрособа зареєстрована після 28.04.2020р., то перше щорічне оновлення відомостей про КБВ у неї теж у 2022 році. Про це повідомляє Центрально-Західне міжрегіональне управління Міністерства юстиції.

Щодо документів, які слід подавати у рамках щорічного підтвердження, то вони наступні:

1) заява про підтвердження відомостей про кінцевого бенефіціарного власника (форма № 6);

2) структура власності за формою та змістом, визначеними відповідно до законодавства;

3) витяг, виписка чи інший документ з торговельного, банківського, судового реєстру тощо, що підтверджує реєстрацію юридичної особи - нерезидента в країні її місцезнаходження — у разі, якщо засновником юридичної особи є юридична особа - нерезидент;

4) нотаріально засвідчена копія документа, що посвідчує особу, яка є кінцевим бенефіціарним власником юридичної особи, — для фізичної особи - нерезидента та, якщо такий документ оформлений без застосування засобів Єдиного державного демографічного реєстру, — для фізичної особи - резидента.

<https://justice-km.gov.ua/news/view/6076-schodo-podannya-informaciji-pro-kbv>

РОЗ'ЯСНЕННЯ КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ

ПДВ

Юрособі- правонаступнику повернули попередню сплату за товар: чи виникають підстави для складання РК

У індивідуальній консультації ДПС зауважила: податкова накладна за операцією з постачання товарів/послуг повинна складатися і реєструватися в ЄРПН особою, яка здійснює постачання таких товарів/послуг, на особу, якій здійснюється постачання товарів/послуг, та лише за умови, що така господарська операція мала місце або було здійснено перерахування авансу в рахунок оплати вартості товарів/послуг, постачання яких буде здійснено у майбутніх звітних (податкових) періодах.

Сам запит надійшов від юрособи, якій у статусі правонаступника підприємства було повернено постачальником передоплату за товар, попередньо сплачений підприємством.

У цьому випадку, за словами ДПС, повернення авансового платежу не тій особі, від якої були отримані грошові кошти, заперечує підстави для складання розрахунку коригування з метою зменшення податкових зобов'язань. Крім того, оскільки в результаті повернення авансового платежу правонаступнику контрагента, не передбачається здійснення операції з постачання ним товарів / послуг, підстави для складання податкової накладної таким правонаступником на дату отримання зазначених грошових коштів також відсутні.

[ІПК ДПС від 18.10.2021р. №3866/ІПК/99-00-21-03-02-06](#)

Як застосовувати готельну пільгу з ПДВ

Контролери нагадують – ставка ПДВ у розмірі 7 % застосовується лише в ситуації, коли юридична особа є постачальником безпосередньо послуг тимчасового розміщування (проживання) і має статус готелю або подібного засобу тимчасового розміщування (клас 55.10 групи 55 КВЕД ДК 009:2010) і саме щодо операції постачання клієнту таких послуг.

Тож операції з постачання саме таких послуг (у тому числі з урахуванням харчування

(сніданків), за умови, що таке харчування є складовою частиною послуг тимчасового розміщування (проживання) і його вартість входить до складу вартості цих послуг) підлягають оподаткуванню ПДВ за ставкою 7 %.

Водночас, якщо харчування (сніданки) не є складовою частиною послуг тимчасового розміщування (проживання), то постачання цих послуг треба розглядати як окрему операцію, яка підлягає оподаткуванню ПДВ у загальнозстановленому порядку за ставкою 20 %.

[ІПК ДПС від 29.09.2021р. №3609/ІПК/99-00-21-03-02-06](#)

Пригощання співробітників з ПДВ

Податківці нагадують – операції з надання безкоштовного харчування працівникам за принципом "шведського столу" є об'єктом оподаткування ПДВ відповідно до п.185.1 ПКУ.

При цьому база оподаткування визначається в залежності від умов їх надання.

Якщо вартість харчування, наданого працівникам безкоштовно, за принципом "шведського столу", включається до вартості товарів/послуг, операції з постачання яких є об'єктом оподаткування та пов'язані з отриманням доходів, таке харчування визнається таким, що призначається для використання / використане в господарській діяльності та не визначається як окрема операція з постачання, оскільки підлягає оподаткуванню у складі вартості товарів/послуг, що постачаються Товариством.

Додаткового нарахування податкових зобов'язань за правилами п. 198.5 ПКУ, не здійснюється.

Якщо вартість безкоштовного харчування, наданого працівникам, за принципом "шведського столу" не включається до вартості товарів/послуг, що постачаються Товариством, то операції з надання харчування визнаються окремою операцією з постачання, що надається безоплатно.

Податкові зобов'язання за такою операцією нараховуються в загальнозстановленому порядку. База оподаткування ПДВ визначається згідно з п.188.1 ПКУ.

За такою операцією Товариство зобов'язане скласти дві податкові накладні та зареєструвати їх в ЄРПН:

- одну - на суму, розраховану виходячи з фактичної ціни постачання;
- іншу - на суму, розраховану виходячи з перевищення ціни придбання / балансової (залишкової) вартості / звичайної ціни над фактичною ціною.

Податкові зобов'язання відповідно до п.198.5 ПКУ в даному випадку також не нараховуються.

ІПК ДПС від 29.09.2021р. №3608/ІПК/99-00-21-03-02-06

Податок на прибуток

Списання ОС, розташованого на тимчасово окупованій території: ДПС дозволили довільну форму акту

ДПС розглянула звернення щодо визначення документів, які підтверджують факт знищення, розібрання або перетворення основних засобів в інший спосіб, внаслідок чого основний засіб не може використовуватися за первісним призначенням, для цілей застосування абз.2 п.189.9 ПКУ та виникнення податкових наслідків з податку на прибуток у разі ліквідації основних засобів. Звернення надійшло від підприємства, яке втратило контроль над основними засобами, з причин їх перебування на території проведення операції Об'єднаних сил (далі – ООС).

Нагадаємо, що для цілей застосування норм абз.2 п.189.9 ПКУ факт знищення, розібрання або перетворення основних засобів в інший спосіб, внаслідок чого основний засіб не може використовуватися за первісним призначенням має підтверджуватися відповідним документом, який міститиме усю необхідну інформацію, що дозволить ідентифікувати операцію, та матиме належні реквізити первинного документа.

Податківці вказали, що таким документом може бути належним чином оформлений акт на списання основних засобів, складений за формою, встановленою наказом Міністерства статистики України "Про затвердження типових

форм первинного обліку" від 29.12.1995р. №352, або за довільною формою.

Звертаємо увагу, що Наказ №352 втратив чинність 22.10.2021 року.

Водночас, право відобразити списання необоротних активів, розташованих у зоні проведення ООС, у податковій звітності на підставі положень пунктів 138.1 і 138.2 ПКУ з'являється лише після проведення належним чином інвентаризації та документального підтвердження факту ліквідації таких основних засобів та товарно-матеріальних цінностей у бухгалтерському обліку. Списання необоротних активів здійснюється згідно з правилами бухгалтерського обліку.

При цьому, з огляду на норми пункту 8 розділу I Положення № 879, інвентаризацію основних засобів, що перебувають на тимчасово окупованій території України та/або на території проведення АТО / ООС, необхідно здійснити після отримання власником фактичного доступу (безпечного та безперешкодного) до таких основних засобів.

ІПК ДПС від 12.10.2021 р. № 3827/ІПК/99-00-21-03-02-06

Оновлено порядок попереднього узгодження ціноутворення у контрольованих операціях

Рішенням Кабінету Міністрів затверджено нову редакцію Порядку попереднього узгодження ціноутворення у контрольованих операціях, за результатами якого укладаються договори, що мають односторонній, двосторонній та багатосторонній характер, для цілей трансфертного ціноутворення. Про це інформує Мінфін.

Попереднє узгодження ціноутворення у контрольованих операціях – це процедура між великим платником податків та ДПС, під час якої узгоджуються критерії для визначення відповідності умов контрольованих операцій, що здійснюються або будуть здійснені великим платником по принципу «витагнутої руки» на підставі договору на обмежений строк.

Прийнятою постановою КМУ від 28.10.2021р. №1114 (постанова набирає чинності через місяць з дня її опублікування, але не раніше 1 січня 2022 року) передбачено:

- єдина форма заяви про попереднє узгодження ціноутворення;

- подання заяви з додатками великим платником податків до ДПС засобами електронного зв'язку під час як підготовчого розгляду, так і під час процедури узгодження ціноутворення в контрольованих операціях, а також у разі продовження періоду дії договору про попереднє узгодження ціноутворення.

Зміни повинні прискорити та спростити адміністрування процесів на всіх етапах процедури попереднього узгодження ціноутворення у контрольованих операціях, в тому числі шляхом їх цифрового розвитку, зокрема під час листування між ДПС і великим платником податків.

У разі дотримання умов договору про попереднє узгодження ціноутворення контролюючі органи не мають права приймати рішення про донарахування податкових зобов'язань, штрафів, пені стосовно контрольованих операцій, які є предметом такого договору.

Постанова КМУ від 28.10.2021р. №1114

Представництво

Як нерезидентом при визначенні об'єкта оподаткування податком на прибуток враховуються кошти, перераховані постійному представництву

Відповідно до пп.133.2.2 ПКУ, платниками податку - нерезидентами є нерезиденти, які здійснюють господарську діяльність на території України через постійне представництво та/або отримують доходи із джерелом походження з України, та інші нерезиденти, на яких покладено обов'язок сплачувати податок у порядку, встановленому цим розділом.

Згідно з абз.1 пп.134.1.1 ПКУ об'єктом оподаткування податком на прибуток є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів)

бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які виникають відповідно до положень ПКУ.

Положеннями ПКУ не передбачено різниць для коригування фінансового результату до оподаткування на суму коштів, перерахованих постійному представництву для його утримання, або призначених для розрахунків з резидентом за надані послуги (виконані роботи) для нерезидента.

Згідно з пп.141.4.7 ПКУ суми прибутків нерезидентів, які провадять свою діяльність на території України через постійне представництво, оподатковуються в загальному порядку. При цьому таке постійне представництво прирівнюється з метою оподаткування до платника податку, який провадить свою діяльність незалежно від такого нерезидента.

Постійне представництво визначає обсяг оподатковуваного прибутку, отриманого протягом звітного (податкового) періоду, відповідно до принципу "витагнутої руки". Оподатковуваний прибуток постійного представництва має відповідати прибутку незалежного підприємства, що здійснює таку саму або аналогічну діяльність у таких самих або аналогічних умовах і діє в повній незалежності від нерезидента, постійним представництвом якого воно є.

Обсяг оподатковуваного прибутку постійного представництва розраховується відповідно до положень ст.39 ПКУ.

При цьому зазначений розрахунок здійснює нерезидент (особа, уповноважена нерезидентом на ведення бухгалтерського та податкового обліку постійного представництва) як платник податку на прибуток підприємств.

Враховуючи, що нерезидент - платник податку на прибуток підприємств визначатиме оподатковуваний прибуток свого постійного представництва окремо, то і фінансова звітність має відображати результати діяльності нерезидента через таке постійне представництво за відповідний звітний період.

Отже, нерезидент має визначати оподатковуваний прибуток від господарської діяльності на території України у окремій фінансовій звітності відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку

або міжнародних стандартів фінансової звітності.

Таким чином, кошти, перераховані нерезидентом постійному представництву для його утримання або розрахунків з резидентами за надані послуги (виконані роботи) нерезиденту, враховуються при визначенні фінансового результату до оподаткування та, відповідно, об'єкта оподаткування податком на прибуток підприємств згідно з правилами бухгалтерського обліку.

роз'яснення з категорії 102.16 ЗІР ДПСУ

<https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=30015>

Трудові відносини

Відсторонення невакцинованих без оплати праці - чи буде допомога по вагітності?

Фонд соціального страхування України інформує, що здійснить фінансування допомоги по вагітності та пологах незалежно від того, чи було застраховану особу відсторонено від роботи через відмову від обов'язкового профілактичного щеплення проти гострої респіраторної хвороби COVID-19.

Як відомо, допомога по тимчасовій втраті працездатності не надається працівникам, яких було відсторонено від роботи через відмову або ухилення від вакцинації проти COVID-19. Виплати не здійснюються, оскільки в період відсторонення від роботи з припиненням виплати заробітної плати факт втрати заробітку через хворобу або травму відсутній.

Однак допомоги по вагітності та пологах є окремим видом матеріального забезпечення та надаються за кошти ФССУ за весь час перебування жінки у декретній відпустці. Право на таку відпустку настає з 30 тижнів вагітності попри перебування у відпустках інших видів, зокрема без збереження заробітної плати. Тож у разі формування е-лікарняного по вагітності та пологах застрахована особа набуває права на декретну відпустку та відповідну допомогу за рахунок коштів Фонду соціального страхування України незалежно від того, чи було її відсторонено.

Тривалість декретної відпустки, яка фінансується ФССУ, зазвичай складає 126 календарних днів (70 днів до пологів і 56 днів

після пологів). Середній розмір допомоги від Фонду за кожен день перебування у такій відпустці за підсумками 10 місяців 2021 року склав 333 гривні.

ФСС нагадує, що відповідно до Постанови №1096 з 08 листопада мають бути відсторонені від роботи працівники, щодо яких визначена обов'язковість профілактичних щеплень проти COVID-19 і які відмовились або ухиляються від їх проведення. Виключенням є особи, які мають абсолютні протипоказання до проведення такого щеплення та надали відповідний медичний висновок.

Перелік професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним щепленням, включає зразок працівників:

– центральних органів виконавчої влади та їх територіальних органів;

– місцевих державних адміністрацій та їх структурних підрозділів;

– закладів вищої, післядипломної, фахової передвищої, професійної (професійно-технічної), загальної середньої, у тому числі спеціальних, дошкільної, позашкільної освіти, закладів спеціалізованої освіти та наукових установ незалежно від типу та форми власності.

Наказом №2393 (набуває чинності 09 грудня) до цього Переліку було також додано співробітників:

– підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління центральних органів виконавчої влади;

– установ і закладів, що надають соціальні послуги, закладів соціального захисту для дітей, реабілітаційних закладів;

– підприємств, установ та організацій, включених до Переліку об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави.

<http://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/publish/article/978352>

Лікарняні не підлягають оплаті під час відсторонення від роботи через відмову від вакцинації — Фонд соцстраху

Допомоги за лікарняними листками не надаються працівникам, яких було відсторонено від роботи через відмову або ухилення від обов'язкового профілактичного щеплення проти

гострої респіраторної хвороби COVID-19. Виплата не здійснюється за ті дні тимчасової непрацездатності, які збігаються з днями відсторонення від виконання обов'язків. Про це інформує ФСС.

Допомоги по тимчасовій втраті працездатності у вказаному випадку не фінансуються, оскільки відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування покликані компенсувати заробіток застрахованої особи, втрачений нею за час лікування. У разі відсторонення від роботи з припиненням виплати заробітної плати працівника, який не дотримується вимог щодо обов'язкової вакцинації проти COVID-19, факт втрати заробітку через хворобу або травму в такий період відсутній.

ФСС нагадує, що перелік професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним щепленням, визначено наказом МОЗ від 04.10.2021 р. № 2153. Так, на період дії карантину обов'язковим профілактичним щепленням від COVID-19 підлягають працівники:

- 1) центральних органів виконавчої влади та їх територіальних органів;
- 2) місцевих державних адміністрацій та їх структурних підрозділів;
- 3) закладів вищої, післядипломної, фахової передвищої, професійної (професійно-технічної), загальної середньої, у тому числі спеціальних, дошкільної, позашкільної освіти, закладів спеціалізованої освіти та наукових установ незалежно від типу та форми власності.

Відповідно до Постанови №1236 з 8 листопада керівники відповідних державних органів, підприємств, установ та організацій мають забезпечити відсторонення від роботи працівників, щодо яких визначена обов'язковість профілактичних щеплень проти COVID-19, і які відмовилися або ухиляються від їх проведення. Виключенням є особи, які мають абсолютні протипоказання до проведення такого щеплення та надали відповідний медичний висновок.

<http://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/publish/article/978202>

Документальне підтвердження тимчасової непрацездатності за сумісництвом

Як відбувається документальне підтвердження тимчасової непрацездатності за місцем роботи по сумісництву? Починаючи з червня 2021 року, у випадку формування для застрахованої особи листка непрацездатності програмними засобами Електронного реєстру листків непрацездатності на підставі медичного висновку про тимчасову непрацездатність, такий листок непрацездатності повинен бути відображений в електронних кабінетах усіх страхувальників, з якими застрахована особа перебувала у трудових відносинах на момент настання страхового випадку, тобто і в електронному кабінеті роботодавця за сумісництвом. Про це йдеться у листі Фонду соціального страхування №03/С-619з-798 від 27.07.2021р.

Як вказують у ФСС, у випадку не відображення в електронних кабінетах страхувальників листків непрацездатності, сформованих програмними засобами Електронного реєстру, застрахована особа має можливість підтвердити факт своєї тимчасової непрацездатності витягом з Електронного реєстру, виданого територіальними органами Пенсійного фонду України в паперовій формі для кожного роботодавця окремо.

Отже, у випадку формування для застрахованої особи листка непрацездатності програмними засобами Електронного реєстру, надавати за місцем роботи за сумісництвом копію листка непрацездатності, засвідчену підписом керівника і печаткою (за наявності) за основним місцем роботи, не потрібно.

Додатково ФСС повідомляє, що відповідно до пункту 30 Порядку №1266, роботодавцю за місцем роботи за сумісництвом застрахованою особою надається довідка про середню заробітну плату за основним місцем роботи. Якщо особа працює на кількох роботах за сумісництвом, додатково надаються довідки про середню заробітну плату за місцями роботи за сумісництвом.

Варто нагадати, що за п.п.15 та 16 Порядку №328 інформація з Електронного реєстру листків непрацездатності, що містить відомості про реєстраційний номер облікової

картки платника податків, період і причину непрацездатності, надається тільки:

– особі, якої зазначені відомості стосуються;

– її страхувальнику – за період перебування особи у трудових відносинах із ним відповідно через електронні кабінети застрахованої особи та страхувальника на порталі послуг.

Також указана інформація надається територіальними органами Пенсійного фонду України у паперовій формі як витяг з Реєстру за усним зверненням застрахованій особі особисто.

лист Фонду соціального страхування №03/С-619з-798 від 27.07.2021р.

Алгоритм дій роботодавця відносно невакцинованих працівників та держслужбовців

Мінекономіки у листі від 18.10.2021р. №4706-01/50116-01 повідомило, що разом з Мін'юстом і Нацагентством України з питань держслужби опрацювало алгоритм дій роботодавця відносно осіб, які не дотримуються вимог щодо обов'язкової вакцинації проти COVID-19.

В міністерстві відмітили, оскільки під час відсторонення працівника тимчасово увільняють від виконання його трудових обов'язків, а отже він не може виконувати роботу, то за загальним правилом такому працівникові зарплата в період відсторонення не виплачується, якщо інше не встановлено законодавством.

Чинне законодавств прямо не передбачає обов'язок роботодавця зберігати за працівником зарплату на період його відсторонення від роботи у зв'язку з відмовою або ухиленням від обов'язкових профілактичних щеплень проти COVID-19.

Однак треба враховувати, що період такого відсторонення від роботи не входить до стажу роботи, що дає право на щорічні відпустки.

Також законодавство про працю не забороняє переводити працівника за його згодою тимчасово або постійно на іншу роботу після його відсторонення, якщо інше не передбачено спеціальними законами. Таке

переведення оформлюють наказом (розпорядженням) роботодавця.

А з огляду на обставини, які унеможливають виконання працівником роботи через відсутність у працівників профілактичних щеплень проти COVID-19, в роботодавця достатньо підстав для запровадження простою.

У свою чергу в НАДС пропонували визначити наступний алгоритм дій роботодавця відносно осіб, які не пройшли вакцинацію проти COVID-19:

1) у держорганах, зазначених у Переліку №2153, визначити види робіт, виконання яких може призвести до зараження працівників таких органів та (або) поширення ними COVID-19;

2) якщо працівники, які виконують зазначені види робіт, не пройшли вакцинацію проти COVID-19, то роботодавцю необхідно відсторонити їх від виконання таких робіт шляхом доручення таким працівникам виконання іншої роботи (завдань) в межах їх посадових обов'язків, спеціальності, кваліфікації чи посади відповідно до ч. 2 ст. 32 КЗпП або їх переведення на інші посади (за їх згодою) з урахуванням спеціальності і кваліфікації відповідно до ч.2 ст.34 КЗпП;

3) розглянути можливість виконання працівниками завдань за посадою держслужби за межами адміністративної будівлі державного органу відповідно до законодавства про держслужбу або запровадження дистанційної роботи відповідно до положень законодавства про працю, надання таким працівникам оплачуваних відпусток або відпусток без збереження зарплати;

4) при неможливості реалізації другого та третього кроків — прийняти рішення про простій та відсторонити таких працівників від роботи, виконання якої може призвести до їх зараження та (або) поширення ними інфекційних хвороб.

Однак Держпраці переконує, що дистанційна, надомна робота або робота в режимі гнучкого часу - це лише режими роботи.

Аналогічна згадка міститься у роз'ясненнях МОЗ та Держпраці. У них відповідали, чи правомірне відсторонення невакцинованого працівника під час очного навчання, під час дистанційного навчання та канікул.

Все це свідчить про те, що є слушним зауваження НАДС про якнайшвидше законодавче закріплення додаткових прав, обов'язків та гарантій захисту у разі зараження працівників інфекційними хворобами.

Лист Мінекономіки України від 18.10.2021р. №4706-01/50116-01

Інше

Штрафи самостійно сплачувати не можна

У головному податковому відомстві звернули увагу - нарахування штрафних санкцій у разі порушення суб'єктом господарювання термінів сплати грошових зобов'язань здійснюється контролюючими органами.

Самостійного нарахування та сплати штрафних санкцій за затримку термінів сплати грошових зобов'язань платником податків не передбачено.

Нагадаємо, раніше податківці також зауважували, що й помилковий "самоштраф" не можна виправити (див. роз'яснення з категорії 132.01 ЗІР ДПСУ).

Тож якщо було допущено помилку в рядках "сума штрафу" (3 відсотки або 5 відсотків) та /або "пеня" можливості виправлення або скасування нарахованої штрафної санкції не передбачено.

Оскільки платник самостійно обчислив таку суму штрафної санкції та нарахував відповідно до поданого уточнюючого розрахунку або у складі декларації з відповідного податку - така сума штрафної санкції вважається узгодженою платником.

При цьому за помилки в розрахунку суми штрафних санкції додаткові штрафи не застосовуються.

роз'яснення ДПС у Донецькій області

<https://dn.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/517529.html>

Мінцифри презентувало електронні підписи європейських форматів

Мінцифри реалізувала можливість перевіряти та підписувати документи е-підписами європейських форматів. Також визначений уніфікований формат для зберігання підписаних даних — ASiC-E.

Це стало ще одним кроком до взаємного визнання е-довірчих послуг із ЄС.

Новий функціонал доступний на вебсайтах Центрального засвідчувального органу та Інтегрованої системи е-ідентифікації:

– CAdES — дає змогу підписувати е-дані будь-якого формату та зберігає е-підпис окремо від е-даних або разом із ними. Файли можна підписувати лише окремо;

– XAdES — дає змогу підписувати е-дані будь-якого формату та зберігає е-підпис у форматі XML, окремо від е-даних або разом із ними. Одночасно можна підписати декілька файлів;

– PAdES — дає змогу підписувати е-дані у форматі PDF та зберігає е-підпис разом з е-даними. Файли можна підписувати лише окремо;

– ASiC-E — забезпечує довготермінове зберігання е-документів. Однією з переваг є можливість зберегти один або декілька файлів із пов'язаними е-підписами, перевірити весь ланцюжок е-підписів та інших даних, пов'язаних із документом.

<https://www.kmu.gov.ua/news/mincifri-zapustila-novi-evropejski-formati-e-pidpisiv-ukrayinci-zmozhut-pidpisuvati-dokumenty-onlajn-shche-zruchnishe>

Чи повинен ФОП на єдиному податку вести з 26 листопада облік товарних запасів – ДПС

Запровадження з 26 листопада обов'язкового ведення обліку товарних запасів привернуло чимало уваги. Воно й не дивно, зрештою. Але у багатьох ФОПів постало питання наскільки це стосується їх. З цього приводу рівненські та харківські податківці нагадують про п.12 ст.3 Закону про РРО.

Ця норма передбачає, що суб'єкти господарювання, які здійснюють розрахункові операції при продажу товарів (наданні послуг) у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг, а також операції з приймання готівки для подальшого її переказу, зобов'язані вести в порядку, встановленому законодавством, облік товарних запасів, здійснювати продаж лише тих товарів (послуг), що відображені в такому обліку.

При цьому суб'єкт господарювання зобов'язаний надати контролюючим органам під час проведення перевірки документи (у паперовій або електронній формі), які підтверджують облік та походження товарів, що

на момент перевірки знаходяться у місці продажу (господарському об'єкті).

Такі вимоги не поширюються на фізичних осіб – підприємців, які є платниками єдиного податку та не зареєстровані платниками ПДВ (крім тих, які провадять діяльність з реалізації технічно складних побутових товарів, що підлягають гарантійному ремонту, а також лікарських засобів та виробів медичного призначення, ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення та напівдорогоцінного каміння).

Нагадаємо, що 26 листопада набрав чинності Порядок ведення обліку товарних запасів для фізичних осіб - підприємців, у тому числі платників єдиного податку.

<https://rv.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/527105.html>

Представницькі витрати без рекламної мети оподатковують ПДФО

Не оподатковують ПДФО та військовим збором тільки представницькі витрати, які мають рекламну спрямованість - констатують контролери.

Такого висновку фіскалі доходять з положень абз.2 пп."б" пп.170.9.1 ПКУ, де сказано: не оподатковують документально підтверджені витрати, здійснені готівкою чи безготівково, на організацію та проведення прийомів, презентацій, свят, розваг і відпочинку, придбання й розповсюдження подарунків із рекламними цілями.

У разі ж відсутності рекламного характеру витрат їх вважають надміру витраченими й оподатковують ПДФО та військовим збором на загальних підставах.

Зауважимо, що при належному документуванні представницьких витрат є шанс відстояти безПДФОшний варіант.

Наприклад, у спорі щодо витрат на алкоголь, понесених директором підприємства для проведення прийому представницького характеру Верховний Суд зауважив (див. постанову від 09.07.2019р. №826/15481/18):

- для спірних правовідносин не можна застосовувати положення наказу Мінфіну № 1026, яким встановлені витрати для бюджетних установ;

- представницькі витрати є різновидом адміністративних витрат, які належать до загальногосподарських, спрямованих на обслуговування та управління підприємством.

Тож і витрати, понесені на придбання спиртних напоїв директором товариства з метою обслуговування представницького заходу, є представницькими. Тому до загального місячного (річного) оподаткованого доходу директора підприємства не можна включати кошти, отримані ним від товариства під звіт на організацію та проведення прийомів (заходів) представницького характеру. Відповідно з них не утримують ПДФО та військовий збір.

[роз'яснення Центрального ДПС ВПП](https://cvp.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/530401.html)

<https://cvp.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/530401.html>

Подаровані нерезидентом акції слід декларувати самостійно

Питання оподаткування вартості акцій, отриманих від юридичної особи - нерезидента стало предметом розгляду консультантів податкового відомства.

Передусім контролери зауважують, що отриманий фізичною особою - резидентом з джерел за межами України дохід, в тому числі у вигляді вартості безоплатно отриманих акцій включається до загального річного оподаткованого доходу фізичної особи - резидента як іноземний дохід та оподатковується за наслідками річного декларування ПДФО і військовим збором.

Оскільки ж у розглянутому запиті право на розпорядження такими акціями буде обмеженим і виникне не на день укладання договору, а лише після спливу визначеного договором (через декілька років) то й дохід виникатиме у момент переходу права власності на зазначені акції - резюмують податківці.

[ІПК ДПС від 28.10.2021р. №4114/ІПК/99-00-04-03-03-09](#)

СУДОВА ПРАКТИКА

Верховний Суд пояснив умови звільнення працюючих за строковим трудовим договором

Верховний Суд розглянув судовий спір звільненого працівника із його роботодавцем

щодо звільнення у зв'язку із закінчення строку на який укладався трудовий договір.

В цій справі экс-працівник був прийняти на роботу в 2010 році та неодноразово переводився із однієї посади на іншу. В останній раз із ним уклали строковий трудовий договір. Надалі його звільнили з роботи на підставі п.2 ч.1 ст.36 КЗпП у зв'язку із закінченням строку трудового договору.

Працівник же заявив свій позов до суду через те, що вважає своє звільнення незаконним, оскільки він фактично здійснював трудову діяльність на підставі безстрокового трудового договору ще із 2010 року.

Рішенням місцевого суду в задоволенні позову особі відмовили. Суд першої інстанції виходив із тих обставин, що позивач працював у відповідача на умовах строкового трудового договору, з укладенням якого він погодився. Звільнення особи із роботи у зв'язку із закінченням строку трудового договору проведено відповідачем із дотриманням вимог чинного трудового законодавства.

Далі апеляційний суд скасував рішення місцевого суду і ухвалив нове рішення про скасування наказу про звільнення. Апеляційний суд вирішив поновити особу на посаді та стягнути з роботодавця середній заробіток за час вимушеного прогулу.

Потім ця справа перейшла до Верховного Суду у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду, які постанову апеляційного суду скасували, а справу передали на новий розгляд до суду апеляційної інстанції.

І вже цього разу апеляційний суд залишив без задоволення апеляційну скаргу, а рішення суду першої інстанції – без змін.

Остаточну крапку в цій справі знову поставив Верховний Суд.

Він вважає звільнення позивача у зв'язку із закінченням строку дії строкового трудового договору обґрунтованим, бо:

– волевиявлення особи на укладення трудового договору підтверджується його заявою, особистими підписами на кожній сторінці трудового договору, в якому зазначений строк його дії, а також на наказі відповідача, де вказано, що працівника прийнято на роботу на умовах строкового трудового договору із

зазначенням відповідного строку його дії, з яким позивач ознайомлений під підпис;

– протягом дії договору позивач його умови не оскаржував та не ініціював унесення змін і доповнень до нього;

– належних і допустимих доказів на підтвердження того, що цей договір він підписував під тиском посадових осіб відповідача, або його волевиявлення на момент укладення не відповідало внутрішній волі, або що він не усвідомлював значення договору чи перебував у хворобливому стані та адекватно не оцінював свої дії, позивач не надав.

Припинення трудового договору після закінчення строку не вимагає заяви або якогось волевиявлення працівника. Роботодавець також не зобов'язаний попереджати або в інший спосіб інформувати працівника про майбутнє звільнення за п.2 ч. 1 ст.36 КЗпП.

Закінчення строкового трудового договору (контракту) припиняє трудові відносини тоді, коли вимогу про звільнення заявила одна із сторін трудового договору – працівник чи роботодавець. При такому волевиявленні однієї зі сторін друга сторона не може перешкодити припиненню трудових відносин.

У зв'язку із скасуванням Верховним Судом постанови апеляційного суду, в порядку статті 444 ЦПК України подано заяву про поворот виконання постанови апеляційного суду в частині стягнутого середнього заробітку.

Відповідно до ч.2 ст.445 ЦПК України у справах про стягнення зарплати чи інших виплат, що впливають з трудових правовідносин, поворот виконання не допускається незалежно від того, у якому порядку ухвалено рішення, за винятком випадків, коли рішення було обґрунтовано на підроблених документах або на завідомих неправдивих відомостях позивача.

Якщо звернутися до ст.239 КЗпП, то у разі скасування виконаних судових рішень про стягнення зарплати чи інших виплат, що впливають з трудових правовідносин, поворот виконання допускається лише тоді, коли скасоване рішення ґрунтувалося на повідомлених позивачем неправдивих відомостях або поданих ним підроблених документах.

Отже, чинне законодавство не допускає повороту виконання рішення суду у разі скасування виконаних судових рішень про стягнення заробітної плати чи інших виплат, що впливають з трудових правовідносин. Для цієї категорії справ не має значення, в якому порядку ухвалене те рішення, яким було скасовано інше виконане рішення.

Оскільки відсутні докази того, що скасоване Верховним Судом рішення апеляційного суду було обґрунтоване на підроблених документах або на завідомо неправдивих відомостях позивача, апеляційний суд дійшов обґрунтованого висновку про відсутність підстав для задоволення заяви роботодавця про поворот виконання судового рішення.

постанова Верховний Суд у складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду від 25.10.2021р. у справі №607/3393/18.

Що потрібно для підтвердження, що карантин – форс-мажор для бізнесу та виконання договору

Підтвердження форс-мажорних обставин може бути підставою для звільнення від відповідальності за часткове або повне невиконання договірних зобов'язань, а не для примусового внесення змін до відповідного договору, якщо лише самим договором не передбачено іншого. Про це йдеться у постанові КГС ВС від 01.06.2021р. у справі №910/9258/20.

За результатами розгляду цієї справи суди попередніх інстанцій встановили, а КГС ВС погодився з тим, що позивач не довів як обставини, що унеможливають користування орендованими приміщеннями у повному обсязі, так і сам факт неможливості користування цими приміщеннями. Адже основним видом діяльності позивача є надання фінансових послуг, тоді як згідно з Постановою № 211 провадження діяльності з надання фінансових послуг, діяльність фінансових установ у зв'язку із запровадженням протиепідемічних заходів не заборонена.

КГС ВС звернув увагу на те, що у його попередніх постановках вже викладено висновок щодо застосування статті 14-1 Закону про ТПП, відповідно до якого:

– статтю 14-1 Закону про ТПП визначено, що засвідчення дії непереборної сили шляхом видачі сертифікату про форс-мажорні обставини покладено на ТПП України та уповноважені нею регіональні торгово-промислові палати;

– форс-мажорні обставини не мають преюдиційного характеру, і при їх виникненні сторона, яка посилається на них як на підставу неможливості виконання зобов'язання, повинна довести наявність таких обставин не тільки самих по собі, але й те, що ці обставини були форс-мажорними саме для даного конкретного випадку виконання господарського зобов'язання;

– доведення наявності непереборної сили покладається на особу, яка порушила зобов'язання. Саме вона має подавати відповідні докази в разі виникнення спору.

Ключовий висновок суддів у цій справі: підтвердженням існування форс-мажорних обставин, зокрема – й у формі запроваджених урядом карантинних обмежень, буде відповідний сертифікат ТПП України чи уповноваженої нею регіональної торгово-промислової палати. При цьому Закон № 530, яким доповнено ч. 2 ст. 14-1 Закону про ТПП положенням про віднесення до форс-мажорних обставин карантину, встановленого КМУ, не передбачає будь-яких законодавчих змін (виключень/особливостей) щодо підтвердження існування такої обставини.

постанові КГС ВС від 01.06.2021р. у справі №910/9258/20.

Випуск підготував

РОРАТ ВАСИЛЬ

Провідний консультант з обліку та оподаткування

+38 (067) 441 16 80

vasyl.rorat@keynas.com